

§17.4 udvalgets anbefalinger til
LANDDISTRIKTSUDVIKLING
i Mariagerfjord Kommune

Mariagerfjord
Kommune

Udarbejdet i 2019 af Mariagerfjord Kommune

INDHOLD

Overordnede tværgående anbefalinger	4
Adgang til natur og landskaber	6
Digital infrastruktur	8
Mobilitet	10
Forskønnelse	12
Historiefortælling og formidling af de lokale succeshistorier	14
Udviklingsplaner og styrket samarbejde mellem landsbyer og lokalområder	16
Organisering, rollefordeling og frivilligt engagement	18

LANDDISTRIKTER I FREMTIDEN

I gennem det sidste halve år har vi i §17.4-udvalget for landdistrikter arbejdet og udforsket, hvad vi gør og hvad andre gør for at sikre, at det er godt at bo, leve og arbejde i landdistrikterne.

§17.4-udvalget for landdistrikter er nedsat af byrådet i Mariagerfjord Kommune, og vi har haft det formål at komme med anbefalinger til fremtidens landdistriktsudvikling. Udvalget består af repræsentanter for byrådet samt udvalgte repræsentanter for foreninger og aktører i landdistrikterne.

Vi har læst de nationale anbefalinger. Vi har lyttet til forskere, frivillige og ildsjæle. Vi har drøftet, diskuteret, vendt og drejet. Nu er vi stolte over at stå med en række anbefalinger for, hvad vi mener, der kan være med til at sikre levedygtige landsbyer og lokalområder.

Ved hver gruppe af anbefalinger, har vi vurderet, hvilke af FNs verdensmål man understøtter ved følge anbefalingerne, og markeret det med verdensmålenes ikoner. Det gør vi fordi, vi mener, det er vigtigt, at vi i alt, hvad vi gør, tænker bæredygtigt og prøver at skabe en bedre verden for de generationer, der kommer efter os.

Med afsæt i vores anbefalinger skal byrådet formulere en ny land-distriktspolitik, så vi i fællesskab kan arbejde for, at det fortsat er godt at bo, leve og arbejde i hele Mariagerfjord Kommune.

OVERORDNEDE TVÆRGÅENDE ANBEFALINGER

"Det skal være attraktivt at bo, leve og arbejde omkring Danmarks smukkeste fjord". Sådan lyder visionen for Mariagerfjord Kommune. Samtidig har byrådet med strategiplanen 'Med Byerne Forrest' lagt op til, at det er kommunens fire hovedbyer, der skal være udviklingsdynamoer i kommunen - også for landdistrikterne.

Men hvilken rolle har landsbyerne og landdistrikterne, og hvad bør vi fokusere på og prioritere i fremtiden?

Vi ved, at billige boliger, adgang til naturen og det lokale fællesskab er de tre afgørende faktorer, når folk vælger at bosætte sig og blive boende i landsbyer og landdistrikter.

Vi er derfor overbeviste om, at landdistriktsindsatsen bør understøtte betingelserne for et godt hverdagsliv med særligt fokus på netop disse aspekter og derigennem fastholde eksisterende beboere i landdistrikterne.

De stedbundne kvaliteter i vores landsbyer og landdistrikter bør danne grundlaget for udvikling i fremtiden. Naturen er ét centralt parameter, men også andre lokale kvaliteter og karakteristika har betydning. Gennem disse skiller de enkelte lokalområder sig ud og

har deres egen rolle i det større bymønster. Vi mener, at der altid bør tages afsæt i det enkelte lokalområdes stedbundne kvaliteter og potentialer og at disse samtidig bør ses i sammenhæng med de omkringliggende lokalområder. For på den måde åbnes der nye muligheder, så serviceniveauet i landdistrikterne kan holdes på et niveau, der også i fremtiden understøtter et godt hverdagsliv.

Fællesskab skabes blandt andet gennem fælles projekter, og når lokale ildsjæle tager ejerskab lokalt. Vi mener derfor også, at udvikling og udviklingsprojekter altid bør være forankret i lokalområdet, så de lokale beboere med gejst og ejerskab kan drive projekterne både i idé- og udviklingsfasen, men også når projekterne senere skal vedligeholdes og driftes. Engagerede ildsjæle, en mangfoldig gruppe af frivillige og et bredt lokalt engagement, mener vi, er en forudsætning for at succesfulde forandringer, der har værdi for lokalbefolkningen.

Vi finder det samtidig afgørende, at Mariagerfjord Kommune responderer konstruktivt på lokale ideer, ønsker og initiativer. Men det er ikke nok. Kommunen bør også have en proaktiv og strategisk tilgang til landdistriktsudvikling, så det

store perspektiv og langsigtede mål ikke glemmes eller fortaber sig i små spredte tiltag.

En mere proaktiv tilgang er desuden nødvendig, hvis vi skal leve op til de nye krav til landsby- og landdistriktsplanlægning i Planloven. Ifølge loven skal kommunen, i kommuneplanen, tage aktivt stilling til, hvordan landsbyerne eller udfordrede landområder er eller kan blive levedygtige.

Desuden bør Mariagerfjord Kommune sikre at landdistrikterne følger med i den grønne omstilling og har fokus på bæredygtighed.

TVÆRGÅENDE ANBEFALINGER

Det gode hverdagsliv

Mariagerfjord Kommunes landdistriktsindsats bør primært styrke det gode hverdagsliv for de borgere, som allerede bor i landsbyer og det åbne land.

Stedbundne kvaliteter og forskellighed

Udvikling af kommunens landsbyer og lokalområder bør altid ske med udgangspunkt i den konkrete landsbys stedbundne potentialer, kvaliteter og udfordringer.

Samskabelse og samproduktion

Udvikling af kommunens lokalområder og landsbyer bør altid ske i et tæt samarbejde og samproduktion mellem Mariagerfjord Kommune og de lokale. Kommunen og lokalområderne har et fælles ansvar for at involvere relevante interessenter og befolkningsgrupper og for at ansvar bliver taget og fordelt.

Systematisk og strategisk udvikling

Mariagerfjord Kommune bør arbejde systematisk, strategisk og proaktivt på landdistriktsområdet for at tilstræbe udvikling og attraktivitet for lokalbefolkningen.

ADGANG TIL NATUR OG LANDSKABER

Undersøgelser viser, at natur og naturadgang har meget stor betydning for livskvalitet, og at netop naturen er en kilde til stolthed og en fremtrædende faktor for bosætning i landdistrikterne. Derfor finder vi også, at netop dette tema er centralt i landdistriktsudviklingen.

Vi mener også, at de fleste naturprojekter, der arbejdes med lokalt, i form af stier og opholdssteder, primært skal være målrettet og give mening for de lokale borgere og områdets gæster. Skiltning, markedsføring m.v. skal således også afstemmes med disses interesser. Der bør derfor være en god dialog parterne imellem.

Erfaringen viser også, at det ofte giver god mening at inddrage lokale aktører i vedligeholdelse af offentlige naturarealer, da det styrker ejerskab, stolthed og lokal forankring. Dette bør ske i en løbende dialog og med præcise aftaler, der sikrer kontinuitet og kvalitet i opgaveløsningen.

Kastbjerg Ådal

Mariagerfjord Kommune har i samarbejde med nabokommunen Randers, Naturstyrelsen Himmerland samt en lang række lokale aktører, gennemført et større naturprojekt i Kastbjerg Ådal. Der er gennemført en række vandløbsforbedrende tiltag og ved indvielsen i 2017 blev der adgang til en række naturskønne vandrestier i området. Der er udarbejdet kort og infomateriale, således at også gæster kan finde vej ud i naturen.

Projektet har haft en bred involvering af de lokale borgere samt et godt medspil fra de lokale lodsejere, der har taget ansvar og har handlet.

ANBEFALINGER

1. **Projekter, der fremmer adgang til naturen, bør have høj prioritet i landdistriktsindsatsen.**

Projekterne bør tage afsæt i den stedbundne kvalitet og bør altid gennemføres ad frivillighedens vej og med bred inddragelse af lokalbefolkningen og centrale interessenter. Processen bør være samskabende med dialog og respekt som nøgleord, og bør sikre, at dem, der ejer arealerne taler direkte med dem, der har ønsker til de pågældende arealer og at projekterne skaber værdi for alle parter.

2. **Mariagerfjord Kommune bør fremme synligheden af eksisterende stier og adgangsmuligheder i naturen, så kendskabet blandt lokalbefolkningen og gæster øges.**

11 BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

15 LIVET
PÅ LAND

ØKONOMISKE KONSEKVENSER (Administrativ vurdering)

Byrådet har afsat 200.000 kr./år til anlæg af rekreative stier i landdistrikter. Midlerne bruges til at understøtte frivillige rekreative initiativer, der giver adgang til naturen og forbedrer eksisterende stier og ruter.

En markeret rute på 5 km med informationsskilte, bænke mv. koster ca. 40.000-70.000 kr. at etablere og 6.000-9.000 kr./år at vedligeholde. Det kan gøres lidt billigere, hvis lokale frivillige delvist vedligeholder.

DIGITAL INFRASTRUKTUR

Tidssvarende mobil- og bredbåndsdækning er væsentligt for at fastholde borgere og arbejdspladser i landområderne. En god digital infrastruktur er i dag afgørende for det moderne velfærdssamfund, for et godt hverdagsliv og for erhvervet – også på landet.

Ved at sikre mobil- og bredbåndsdækning sikrer vi at jordbrugserhvervene har de bedste muligheder for at drive deres virksomheder. Samtidig sikrer vi muligheden for at etablere små og mellemstore videns- og oplevelsesvirksomheder i landdistrikterne.

En ekstern analyse udarbejdet af Netplan i foråret 2019 viser tydeligt, at Mariagerfjord Kommune generelt halter bagud i forhold til digital infrastruktur, selvom der de seneste par år har været stor aktivitet i forhold til udrulning. Vi finder det derfor væsentligt at prioritere dette område i fremtiden.

Analysen har identificeret en række særlige lokalområder, der med fordel bør fokuseres på. Vi bakker op om disse anbefalinger.

Mariagerfjord Kommune bør være opmærksom på teleselskabernes strategier og aktivt søge at få størst muligt udbytte af teleselskabernes indsatser. Hvis muligheden er der, bør Mariagerfjord Kommune aktivt søge puljemuligheder.

Brøndum Bredbånd

– et borgerdrevet projekt der løfter den digitale infrastruktur i lokalområdet.

Energistyrelsen har i perioden 2016-2019 årligt udbudt en bredbåndspulje til at sikre bedre internetforbindelse i landdistrikter. I 2018 lykkedes det bl.a. at få midler til et fælles bredbåndprojekt for 60 husstande i lokalområdet omkring Brøndum vest for Hobro. En succesfuld proces omkring et bredbåndprojekt forudsætter et stærkt lokalt engagement med nogle stærke "drivere" i spidsen. Mariagerfjord Kommune støtter projektet med i alt 120.000 kr. (2.000 kr. pr. adresse), og gravearbejdet er påbegyndt i efteråret 2019.

Bredbåndspuljen forudsætter en rimelig tæt geografisk sammenhæng mellem husstandende for opnå nationalt tilskud fra puljen på i alt 100 mill. kr. Det er pt. uafklaret om der bliver en bredbåndspulje efter 2019.

ANBEFALINGER

3. Mariagerfjord Kommune bør arbejde for, at mobil- og bredbåndsdækningen overalt i kommunen som minimum svarer til landsgennemsnittet, og at de nationale målsætninger efterkommes.
4. Kommunen bør være koordinerende i forhold til bedre digital infrastruktur og bør sikre, at borgerne får relevant information om muligheder og tiltag, de selv har indflydelse på.
5. Kommunen bør sikre, at borgere og virksomheder i særligt udfordrede lokalområder aktiveres i et medspil til at nå tilfredsstillende løsninger i forhold til telefoni og bredbånd.

Der bør være særligt fokus på de sammenhængende klynger af adresser.

6. Kommunen bør fortsat prioritere økonomisk støtte til projekter i den nationale bredbåndspulje såfremt puljen videreføres.

9 INDUSTRI, INNOVATION
OG INFRASTRUKTUR

10 MINDRE
ULIGHED

11 BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

ØKONOMISKE KONSEKVENSER (Administrativ vurdering)

Økonomiudvalget har afsat 250.000 kr. pr. år frem til 2021 til en koordinatorfunktion, der har til formål at bygge bro mellem borgere og teleudbydere og kan følge udviklingen på området tæt.

Såfremt den statslige bredbåndspulje videreføres vurderer administrationen, at der yderligere bør afsættes en årlig økonomisk ramme på 100.000 kr. til at medfinansiere projekter.

Administrationen vurderer, at der bør afsættes økonomiske midler til samgravning og passiv infrastruktur, så Mariagerfjord Kommune kan handle aktivt, når muligheden byder sig, og dermed hjælpe til at forbedre mobil- og bredbåndsdækningen.

MOBILITET

Når man er bosat i landdistrikterne er der ofte længere til skole, fritidsaktiviteter, arbejde og offentlige services. De fleste klarer denne udfordring med en eller flere biler, men hvad med de befolkningsgrupper, der ikke har den mulighed?

Undersøgelser viser, at ca. 25 % af borgerne i landdistrikterne ikke har egen bil, og at specielt

børn og unge i ressourcesvage familier har udfordringer med at deltage i fritidsaktiviteter om aftenen og i weekender, hvor der ikke er hyppig busdrift. Ligeledes er seniorer uden kørekort, udfordret i forhold til at komme til handels- og servicetilbud.

Vi mener, at det er væsentligt at prioritere arbejdet med at løse disse mobilitetsudfordringer.

Løsningerne ligger dog ikke lige for. Derfor anbefaler vi, at kommunen fortsat prioriterer at teste forskellige modeller og er åben for at afprøve nye metoder og løsninger. Vi ønsker ikke tomme busser, der kører i timedrift, men håber at eksperimenter, nytænkning og ny teknologi kan åbne for andre og bedre løsninger.

Havbakkebussen

Kommunen har i 2019 i samarbejde med lokale borgere og Nordjyllands Trafikselskab igangsat et 1-årigt mobilitetsprojekt i skoledistriktet Havbakken (Als, Veddum, Skelund, Øster Hurup, Helberskov).

Projektet omfatter forsøg med delebiler/minibusser, opstilling af "kør-med-bænke", samt bedre profilering af de fleksible kollektive trafikordninger. Der er etableret en mobilitetsforening, der varetager driften af delebil-systemet.

Ordningen vil blive evalueret i foråret 2020.

ANBEFALINGER

7. For at øge mobiliteten i landdistrikterne bør Mariagerfjord Kommune eksperimentere og arbejde for at fremme smarte, fleksible og bæredygtige mobilitetsløsninger.
8. Mariagerfjord Kommunes indsats bør fokuseres på udfordrede målgrupper, herunder børn, unge og seniorer uden egen bil.
9. Mobilitetsopgaven i kommunens landdistrikter bør koordineres tæt med bl.a. Nordjyllands Trafikselskab, og tage afsæt i lokale behov.

9 INDUSTRI, INNOVATION
OG INFRASTRUKTUR

10 MINDRE
ULIGHED

11 BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

ØKONOMISKE KONSEKVENSER (Administrativ vurdering)

Mariagerfjord Kommune opstarter i 2020 en ny forsøgsordning med reduceret pris for flextur til unge/uddannelsessøgende. Der er afsat et beløb på 200.000 kr. til formålet. Der er ingen tidbegrænsning på hvornår beløbet skal være brugt.

Mariagerfjord Kommunens nuværende budget til flextur/plustur-ordningen er ca. 1.1 mill. kr. pr. år.

Erfaring viser at delebil/busordninger ikke er økonomisk rentable uden offentlig medfinansiering.

FORSKØNNELSE

En pæn landsby skaber ejerskab og tryghed hos beboerne, mens forfald ofte leder til endnu mere forfald og i værste fald fraflytninger. Det ønsker vi ikke skal ske i vores lokalområder.

Hvis vores landsbyer og lokalområder skal blive ved med at

være attraktive, er det derfor vigtigt, at vi ikke lader bygningsmassen forfalde, men i stedet vedligeholder løbende.

Det er dog vigtigt at vi ved ejendomme, der ikke kan reddes, står klar med hjælp til nedrivning.

Nedrivning af forfaldne huse og bygninger har vist sig at være et effektivt og stærkt virkemiddel, der ofte kan sætte en positiv udvikling i gang i et lokalområde.

[foto af Orla, wikipedia]

Nedrivning af boliger

- i Veddum-Skelund-området

Mariagerfjord Kommune har, med hjælp fra den statslige nedrivningspulje, revet 50-60 ejendomme ned i lokalområdet Veddum-Skelund. Baggrunden for arbejdet har bl.a. været, at en enkelt boligudlejer igennem en årrække har misvedligeholdet sine bygninger i en sådan grad, at de til sidst ikke har været egnede til beboelse og i høj grad har skæmmet bybilledet.

Flere af de efterladte matrikler er blevet overtaget af naboer, mens der andre steder enten er kommet nye boliger eller rekreative arealer.

ANBEFALINGER

10. Mariagerfjord Kommune bør støtte forskønnelsen af landdistrikterne.

Det skal bl.a. ske ved forsat økonomisk støtte til nedrivning af faldefærdige ejendomme i kommunens lokalområder.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER (Administrativ vurdering)

Mariagerfjord Kommune har de seneste år – med støtte af statslige midler – revet ca. 150 ejendomme ned i kommunens landdistrikter.

Staten yder refusion på 60 % af den kommunale udgift, og kommunen kan lånefinansiere størstedelen af restbeløbet uden for lånerammen. I 2018 og 2019 er der årligt anvendt ca. 2 mill. kr. på opgaven inkl. statslig medfinansiering. Fremadrettet er der i den nuværende ordning et restbeløb på ca. 5 mill. kr. til opgaven i Mariagerfjord Kommune. Prisen for nedrivning af et hus er ca. 100-250.000 kr.

HISTORIEFORTÆLLING OG FORMIDLING AF DE LOKALE SUCCESHISTORIER

Når vi gennemfører projekter, der gør en positiv forskel i landsbyer og lokalområder, skal vi huske at fortælle om succeserne i lokalområdet og i andre lokalområder.

Vi må godt sige det højt, når det går godt og være stolte af det vi skaber i fællesskab.

Positive historier kan være med til at skabe endnu større ejerskab og stolthed lokalt.

Derudover kan lokalområder og landsbyer ved at fortælle om deres succeser, også være med til at inspirere og motivere andre lokalområder og landsby-

er til at kaste sig ud i deres projekter – for hvis naboen kan, så kan vi nok også.

Landdistriktsrådets arbejde med historiefortælling

Landdistriktsrådet udarbejder årligt to til tre nyhedsbreve, der udsendes til Byråd, lokale medier og lokale ildsjæle, samt eksponeres på relevante hjemmesider og sociale medier. Nogle nyhedsbreve er blevet eksponeret som indstik i Bladet Kulturfjorden, der husstandsomdeles i hele kommunen.

I nyhedsbrevene lægges der vægt på at fortælle gode historier fra lokalområderne, bl.a. knyttet op på nogle af de projekter som Landdistriktsrådet og kommunen har støttet.

Landdistriktsrådet har netop taget initiativ til at producere en række filmklip med lokale historier i tilknytning til projekter.

ANBEFALINGER

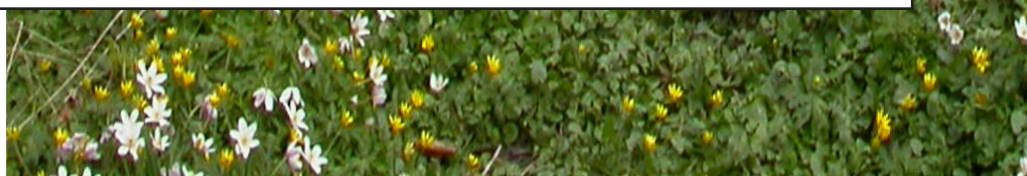
11. Lokalområderne og landsbyerne har sammen med Landdistriktsrådet og Mariagerfjord Kommune et ansvar for at fortælle de positive succeshistorier om vellykkede projekter. Det kan styrke den lokale identitet og stolthed og fastholde de lokale beboere.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER (Administrativ vurdering)

Administrationen vurderer at Landdistriktsrådet, indenfor rådets eksisterende bevilling, har mulighed for at allokere flere ressourcer til formidling af projekter og succeshistorier. Dette kan ske gennem egne initiativer i rådet (nyhedsbreve, film m.v.) eller gennem tilskud til landsbyernes egne projektideer.

Landdistriktsrådet har en årlig projektpulje på ca. 250.000 kr., der kan anvendes til at understøtte mulige initiativer på området.

UDVIKLINGSPLANER OG STYRKET SAMARBEJDE MELLEM LANDSBYER OG LOKALOMRÅDER

Anbefalingerne fra Udvalget for levedygtige landsbyer, som er et nationalt udvalg, peger på, hvor betydningsfuldt det er, at udvikling altid sker med udgangspunkt i netop den enkelte landsbys og det enkelte områdes potentialer og udfordringer. Det er vi enige i.

Vi tror også på, at lokalt ejerskab og lokalt ansvar er helt afgørende for succesfuld udvikling. Og at en konkret struktur, i form af en lokal udviklingsplan, kan hjælpe med at skabe fælles retning og udvikling af kommunens landdistrikter.

Udviklingsplaner har en række fordele: Alene beslutningen om at igangsætte arbejdet med en udviklingsplan kan kick-starte og styrke det lokale engagement. Processen kan bidrage til at styrke den lokale identitet og stolthed, idet alle får øjnene op for områdets kvaliteter og styr-

ker. Når lokalområderne kortlægger de forskellige ønsker, der er i området, og i fællesskab prioriterer disse, sikres også en fælles retning for fremtiden. Vi tror på, at dette samtidig kan styrke samarbejde og dialog på tværs af eksisterende foreninger og grupper i lokalområderne og styrke fællesskabsfølelsen, fordi arbejdet resulterer i forslag til fælles projekter, indsatser og mål.

Det nationale udvalg peger på, at isolerede landsbyer, der lukker sig om sig selv, ikke er levedygtige i fremtiden. Vi er enige i denne vurdering og finder, at der i fremtiden er behov for større og tættere samarbejde på tværs af kommunens 35 lokalområder. Derfor bør udviklingsplaner dække flere lokalområder. Lokalområderne skal på den måde øve sig i at se ud over eget byskilt og finde meningsfyldte samarbejder

uden for eget område. Kommunen og lokalområderne bør i fællesskab afklare, hvor de mulige relationer og samarbejdsflader mellem lokalområderne findes og dermed hvilke lokalområder, der bør dækkes af samme udviklingsplan.

Vi mener, at ansvaret for at igangsætte arbejdet med en udviklingsplan bør ligge hos Mariagerfjord Kommune. Arbejdet bør påbegynde med udviklingsplaner i de lokalområder, hvor der udvises størst lokal interesse. For at lette arbejdet for de lokale frivillige, bør kommunen også udarbejde en tjekliste eller skabelon til udviklingsplanerne. Herudover bør kommunen bistå med rådgivning og vejledning ift. hvordan processen kan gribes an lokalt, så der sikres bredt ejerskab, bred involvering og fremdrift i processen.

Als i aktion

I 2017 igangsatte Mariagerfjord Kommune, med økonomisk støtte på 100.000 kr. fra Udvalget for Kultur og Fritid, en proces mhp. udarbejdelse af en borgerdrevet udviklingsplan for lokalområdet i Als. Der blev tilkøbt ekstern konsulentbistand til opgaven, og i en proces på ca. et år nåede man frem til en konkret plan med 12 idéskitser til større eller mindre projekter. Nogle af de afsatte midler blev anvendt til at realisere mindre idéer, mens der er nedsat arbejdsgrupper, der arbejder videre med de lidt større forslag.

Planen indeholder bl.a. vandreruter i området, mountainbikespor, byforskønnelse, opstilling af infoskærme, toilet-faciliteter ved stranden, renovering af molen, renovering og ændret vejføring ved branddam i midtbyen.

ANBEFALINGER

12. Lokale udviklingsplaner bør være et nøgleredskab for udvikling af landsbyer og lokalområder i Mariagerfjord Kommune i fremtiden.

En udviklingsplan bør indeholde en kortlægning af områdets stedbundne kvaliteter, eksisterende ressourcer (fysiske og menneskelige), områdets styrker, svagheder og potentialer. Udviklingsplaner bør også beskrive de ønsker og visioner, som de lokale har for området. Udviklingsplanen kan på den måde fungere som et fælles lokalt afsæt for efterfølgende dialog med kommunen om konkrete tiltag.

13. Udviklingsplaner bør dække flere lokalområder.

14. Mariagerfjord Kommune bør sikre, at der på sigt er udarbejdet udviklingsplaner, der tilsammen dækker samtlige 35 lokalområder i kommunen.

Ansvar for at sikre igangsætning af arbejdet med en udviklingsplan bør ligge hos kommunen. Men ansvaret for at producere indholdet til udviklingsplanen, inddrage lokalbefolkningen og prioritere lokalområdets ønsker bør være placeret lokalt. Ligesom lokalområdet bærer et stort ansvar for den efterfølgende realisering af de indsatser, som indarbejdes i udviklingsplanerne.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER (Administrativ vurdering)

Administrationen vurderer, at det vil være det hensigtsmæssigt at afsætte en ramme på min. 100.000 kr. pr. år til medfinansiering ekstern assistance til udarbejdelse af udviklingsplaner.

Det vurderes, at ekstern assistance kan hjælpe lokalområdernes ildsjæle med at mobilisere øvrige beboere og dermed sikre at en endnu bredere kreds af beboere deltager. Det vil styrke engagement i processen og ikke mindst ejerskab bagefter. Samtidig sikres det, at projektideer, der udvikles er realiserbare. Desuden vurderer administrationen, at der bør afsættes kommunale midler, til realisering af delelementer i planen.

Administrationen vurderer, at kommunens facilitering mv. kan afholdes indenfor den eksisterende økonomi, men midler til at realisere konkrete projektideer i udviklingsplanen bør afsættes herudover. Administrationen understreger samtidig, at muligheden for at få nationale by- og områdefornyelsesmidler forudsætter, at der forelægges en udviklingsplan.

ORGANISERING, ROLLEFORDELING OG FRIVILLIGT ENGAGEMENT

Vi mener, at tæt dialog mellem kommune og borgerne er en forudsætning for at finde og skabe de bedste løsninger. Samskabelse og samproduktion er vejen til at sikre, at lokale behov og ønsker kan imødekommes.

Men hvis samarbejdet skal fungere, bør organiseringen på begge sider af bordet styrkes.

Vi mener, at en tydelig, enkel og gennemskuelig organisering på begge sider er afgørende for et godt, konstruktivt og effektivt samarbejde mellem kommunen og de 35 lokalområder. Samtidig er en skarpere rolle- og ansvarsfordeling og bedre forventningsafstemning mellem kommunen og civilsamfundets aktører nødvendig.

Den kommunale organisering - og det kommunale ansvar:

Vi oplever, at der er et udbredt ønske fra frivillige i landdistrikterne om en nem og overskuelig adgang til kommunen. Derfor mener vi, at det er centralt, at kommunen udadtil og i samarbejdet med de frivillige i landdistriktet fremstår som én enhed.

Ansvaret for at implementere landdistriktspolitikken bør være klart placeret i den kommunale organisation. Landdistriktsfacilitatoren bør have denne opgave, og bør derudover, sammen med et landdistrikts-team, sikre koordinering på tværs af de kommunale fagområder så sagsbehandling er effektiv. På den måde vil de frivillige, de lokale foreninger og

lokalråd opleve, at samarbejdet med kommunen er smidigt og overskueligt.

Landdistriktsteamet bør dække relevante fagområder, eksempelvis Natur og Miljø, Kultur og Fritid, Teknik og Byg samt kommunens Plan- og udviklingsafdelinger.

Vi ønsker også, at det politiske ansvar for landdistriktsudviklingen og -indsatsen er klart placeret. Ét udvalg bør, som i dag, have hovedansvaret. Men der bør samtidig være enighed om, at landdistriktspolitikken er et fælles ansvar, som alle politiske udvalg skal bidrage til at understøtte.

ANBEFALINGER

15. Mariagerfjord Kommune bør have en fuldtids landdistriktsfacilitator og et tværfagligt landdistriktsteam, der har det overordnede ansvar for at koordinere landdistriktsudviklingen.

16. Mariagerfjord Kommune bør fremover, i endnu højere grad end i dag, påtage sig rollen som facilitator i lokale udviklingsprojekter og udviklingsprocesser – og i endnu højere grad facilitere samproduktion og samskabelse og yde hjælp til selvhjælp.

17. Mariagerfjord Kommune bør være tydelig ift. hvilke økonomiske og personalemæssige ressourcer, der er til rådighed for landdistriktsudvikling og hvor grænserne for den kommunale service og involvering går.

18. Mariagerfjord Kommune bør sikre, at der altid er klare aftaler om ansvaret for drift- og vedligeholdelse. Både ift. eksisterende lokale samlingssteder, allerede gennemførte projekter og nye renoverings-, anlægs-, og udviklingsprojekter.

11 BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

16 FRED, RETFÆRDIGHED OG STÆRKE INSTITUTIONER

ØKONOMISKE KONSEKVENSER (Administrativ vurdering)

Nuværende ressourceforbrug i Udvalget for Kultur og Fritids budget:

• Tilskud til Landdistriktsrådet (inkl. forsamlingshusene)	700.000 kr.
• Udviklingspulje til landdistriktpolitiske tiltag	300.000 kr.
• Landdistriktsfacilitator (estimeret 1/3-årsværk)	200.000 kr.
• Øvrige konsulentressourcer (estimeret 0,1 årsværk)	50.000 kr.

Møde og sagsbehandlingsressourcer i andre afdelinger er ikke opgjort.

En opgradering til en fuldtids landdistriktsfacilitatorfunktion (1/1) , samt et tværgående landdistriktsteam (3 * 0,1 årsværk) vurderes samlet at kræve en ressource på ca. 800.000 kr. hvoraf de 400.000 kr. er en del af det nuværende budget. Hertil kommer tilskuddet til Landdistriktsrådet, ligesom administrationen vurderer, at der min. bør fastholdes en særskilt bevilling til at understøtte landdistriktsområdet i Udvalget for Kultur og Fritid.

ORGANISERING, ROLLEFORDELING OG FRIVILLIGT ENGAGEMENT

Organiseringen blandt civilsamfundets aktører – og det lokale ansvar:

De frivillige i kommunens 35 lokalområder bør være organiseret, så der er repræsentativitet, lokal forankring og lokal synlighed. Både lokalt og via Landdistriktsrådet.

Vi ønsker, at kommunens Landdistriktsråd er repræsentativt sammensat og afspejler lokalområdernes interesser og har særligt blik for sammenhængende kommunale løsninger og muligheder på tværs af lokalområder.

Ifølge det nationale udvalg for levedygtige landsbyer er godt naboskab og lokal engagement blandt de parametre, der fastholder beboere i landsbyer og dermed tegner den levedygtige landsby – man vil jo ikke flytte

fra det gode fællesskab. Derfor mener vi også, at lokalt fællesskab og frivilligt engagement bør dyrkes af de lokale selv. Kommunen skal ikke spænde ben eller gøre det besværligt at være frivillig. For at understøtte en vedvarende frivillighedskultur kan kommunen dog overveje, om eksempelvis skoler og foreninger sammen kan arbejde med meningsfyldte aktiviteter, der sætter fokus på frivillighed og lokalt engagement.

Forventningsafstemning og fokus på fremtidens drift:

Når organiseringen er på plads, er løbende forventningsafstemning essentielt. Hvis et samarbejde skal fungere optimalt, er det væsentligt for lokalområderne at vide, hvad de kan forvente af kommunen. Det fremmer godt samarbejde og mindsker risiko for mis-

forståelser og irritationer.

Endelig mener vi, at vi ikke bør igangsætte og gennemføre projekter i fremtiden uden at tænke på, hvordan projekterne skal leve videre, når udviklingsfasen er overstået. En legeplads skal måske males en gang om året, og græsset på fodboldbanen skal slås. Vi ønsker klare aftaler mellem lokalområderne og kommunen om drift og vedligehold, ellers risikerer vi, at vores investeringer går alt for hurtigt tabt.

Landdistriktsrådet

Landdistriktsrådets formål er at sikre, at kommunens landdistrikter har et tydeligt talerør i forhold til kommunen.

Mariagerfjord Kommunes Landdistriktsråd har i sin nuværende struktur fungeret siden kommunesammenlægningen i 2007. Rådet består af otte medlemmer valgt i kommunens fire hovedområder, der svarer til de tidligere kommuneområder. Hertil er der to byrådsvalgte politikere fra hhv. Udvalget for Kultur og Fritid og Udvalget for Teknik og Miljø.

Rådet modtager et økonomisk tilskud (pt. på ca. 700.000 kr. pr. år), der anvendes til projektstøtte, faste grundtilskudsmidler til de 35 lokalområder og ca. 23 forsamlingshuse. Desuden arrangerer rådet møder, konferencer, kurser m.v. for lokale frivillige. Desuden udarbejdes der nyhedsbreve m.v. Rådet serviceres af landdistriktskoordinator fra Kultur- og fritidsfagenheden.

ANBEFALINGER

- 19. Alle kommunens lokalområder bør have ét veldefineret og repræsentativt samarbejdsorgan. En juridisk enhed fx i form af en borgerforening eller landsbylaug, der har det overordnede ansvar for dialogen med kommunen.**

Organisationen bør selv sikre legitimitet og opbakning i lokalområdet fra lokalrådets forskellige beboere og foreninger, og bør selv have ansvar for at forventningsafstemme lokalrådets initiativer og ønsker forud for dialog med kommunen.

- 20. De 35 lokalområders samlede talerør og koordinerende organ bør fortsat være kommunens Landdistriktsråd.**

Men Landdistriktsrådet bør, sammen med lokalområderne, overveje om og hvordan Landdistriktsrådet fremover i endnu højere grad kan afspejle befolkningssammensætningen og befolkningsgruppernes forskelligartede interesser. Samtidig bør Landdistriktsrådet i fremtiden have endnu større fokus på sammenhæng, helheder og muligheder på tværs af lokalområderne.

- 21. De lokale foreninger og lokale beboere bør selv have det primære ansvar for at skabe og udvikle de lokale fællesskaber, for at tiltrække og fastholde frivillige i lokalsamfundet og for at sikre, at det er sjovt og givende, at være frivillig. Det bør også være et lokalt ansvar, at nye beboere i området føler sig velkomne og bliver inkluderet i områdets fællesskaber.**

11 BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

16 FRED, RETFÆRDIGHED OG
STÆRKE INSTITUTIONER

